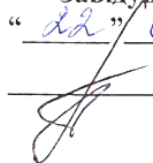


МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра акушерства та хірургії

«Затверджую»
Завідувач кафедри акушерства
« 22 » 06 _____ 2020р.
 _____ (А.Й.Краєвський)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)

**МП.4 Ветеринарне забезпечення біотехнології
відтворення та профілактика акушерської та
гінекологічної патології в тварин**

Спеціальність: 211 Ветеринарна медицина

Освітня програма: Ветеринарна медицина

Факультет: ветеринарної медицини

2020 – 2021 навчальний рік

Робоча програма з Ветеринарне забезпечення біотехнології відтворення та профілактика акушерської та гінекологічної патології в тварин для студентів за напрямом підготовки: 211 Ветеринарна медицина

Розробник: д.вет.н., професор А.Й.Краєвський.



Робочу програму схвалено на засіданні кафедри акушерства та хірургії.

Протокол від “22” червня 2020 року № 17

Завідувач кафедри



(А.Й. Краєвський)

Погоджено:

Гарант освітньої програми



(Л.Г. Улько)

Декан факультету



(О.Л. Нечипоренко)

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

Г. Баранік (Г. Баранік)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 08.07. 2020 р.

1. Опис навчальної дисципліни

| Найменування показників | Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень | Характеристика навчальної дисципліни |
|--|--|--------------------------------------|
| | | Денна форма навчання |
| Кількість кредитів – 4 | Галузь знань: 211 Ветеринарна медицина | Нормативна |
| | Спеціальність: 211 Ветеринарна медицина | |
| Курс | | |
| 2 м | | |
| Семестр | | |
| 3-й | | |
| Лекції | | |
| Практичні | | |
| - | | |
| Лабораторні | | |
| 30 год. | | |
| Самостійна робота | | |
| 90 год. | | |
| Індивідуальні завдання | | |
| Вид контролю: | | |
| екзамен | | |
| Модулів – 2 | Освітній ступінь: магістр | |
| Змістових модулів: 2 | | |
| Індивідуальне науково-дослідне завдання: | | |
| Загальна кількість годин - 120 | | |
| Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента - 6 | | |

Примітка:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 25/75 (30/90)

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: підготовка висококваліфікованих лікарів ветеринарної медицини, клініцистів, які здатні в умовах виробництва вирішувати складні питання пов'язані з організацією відтворення стада сільськогосподарських і домашніх тварин. В навчальному процесі дисципліна займає провідне місце серед інших клінічних дисциплін в підготовці практичного лікаря-клініциста.

Завдання: підготувати лікаря, який здатний вирішувати теоретичні і практичні питання пов'язані з особливостями життєдіяльності жіночих статей при заплідненості, вагітності, пологах і післяпологовому періоді. Гінекологія дає можливість лікарю ветеринарної медицини оволодіти практичними навиками при наданні допомоги самкам і самцям при розладах у них статевої сфери, а біотехніка розмноження і андрологія - особливості штучного осіменіння сільськогосподарських тварин. Знання і практичні навики одержані студентами за дисциплінами дозволяють випускникам факультету ветеринарної медицини впевнено включатися у виробничий процес після закінчення вузу і вирішувати успішно практичні проблеми клінічної ветеринарії.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати: завдання та методи акушерства та гінекології. Зв'язок дисципліни з іншими науками. Розміри економічних збитків від неплідності самок та самців сільськогосподарських тварин. Історію розвитку акушерства та її досягнення. Сучасний стан щодо штучного осіменіння в господарствах України. Правила техніки безпеки при роботі з тваринами. Статевий цикл, його стадії і феномени. Класифікація статевих циклів. Оптимальний час осіменіння. Повноцінні і неповноцінні статеві цикли. Роль кори головного мозку, гіпоталамусу, гіпофізу, яєчників, гіпофізарних і гонадальних гормонів у регуляції відтворної функції. Статеві рефлексії і фізіологія осіменіння. Правила відбору донорів і реципієнтів. Регуляція оогенезу і поліовуляції. Фактори, які впливають на процес запліднення. Приживаємість яйцеклітин. Біологія яйцеклітини і сперміїв. Строки пересування сперміїв і яйцеклітини в органах розмноження і їх виживаність. Суть і етапи процесу запліднення. Основні хвороби вагітних самок. Аборти, їх причини, розповсюдження, клініка, класифікація, збитки і профілактика. Догляд за тваринами у період після абортів. Відновлення відтворної функції самок після абортів. Фізіологічний механізм регуляції і динаміка родового акту. Передвісники родів. Післяродовий період у самок, його перебіг і контроль за ним. Перша допомога, догляд, годівля і утримання новонароджених. Зовнішні і внутрішні фактори які впливають на народження слабкого, з низькою резистентністю молодняку. Вади розвитку і основні хвороби новонароджених. Причини неплідності і яловості. Економічні збитки при неплідності. Діагностика та форми неплідності.

вміти: проводити штучне осіменіння самок різних видів сільськогосподарських тварин різними методами. Визначати оптимальний час для проведення осіменіння самок сільськогосподарських тварин. Володіти методикою трансплантації ембріонів. Надавати допомогу самкам під час родів. Надавати допомогу новонародженим тваринам та організувати їх годівлю та догляд. Володіти навиками боротьби з неплідністю та яловістю самок та самців сільськогосподарських тварин.

3. Програма навчальної дисципліни

Робоча навчальна програма складена на основі програми «Практичне акушерство, гінекологія та штучне осіменіння сільськогосподарських тварин», затвердженої Департаментом науково-освітнього забезпечення АПВ та розвитку сільських територій Міністерства аграрної політики та продовольства України 24 травня 2011 р.

Змістовий модуль 1. Фізіологія розмноження самок.

Тема 1. Введення в дисципліну.

Визначення і зміст курсу. Коротка історія розвитку дисципліни. Значення дисципліни і її складових частин. Стан і завдання курсу. Взаємозв'язок дисципліни з іншими дисциплінами. Досягнення вчених України та інших зарубіжних країн в розвитку дисципліни.

Тема 2. Фізіологія розмноження самок.

Поняття розмноження і відтворення. Статеве і безстатеве розмноження. Партеногенез. Еволюція статевого процесу і статевого апарату. Статева і фізіологічна зрілість тварин. Статевий цикл самок. Схема статевого циклу. Характеристика стадій статевого циклу. Статеві цикли самок різних видів (видові особливості)

Тема 3. Організація штучного осіменіння тварин і птиці.

Організація роботи на станціях по племінній справі та штучному осіменінню с/г тварин. Філіали та пункти по Ш.О. тварин. Штати та кадри станцій, філіалів та пунктів. Облік і звітність з виконаної роботи. Технологія штучного осіменіння різних видів с.-г. тварин. Методи підвищення заплідненості при штучному осіменінні. Синхронізація статевої функції за допомогою синтетичних гормональних препаратів. Типи природного осіменіння.

Змістовий модуль 2. Фізіологія і патологія вагітності і родів.

Тема 4. Запліднення і його суть.

Визначення процесу запліднення (суть). Сприяючі фактори і стадії. Розвиток зиготи та плодових оболонок. Поліспермія, партеногенез, суперфекундація. Статева детермінація.

Тема 5. Фізіологія вагітності.

Поняття про вагітність і її види. Розвиток зиготи (стадії). Розвиток плідних оболонок і їх значення. Взаємовідношення плідних оболонок при багатоплідній вагітності. Плацента і її роль (функція). Класифікація плацент (типи плацент). Пупковий канатик. Кровообіг плода. Тривалість вагітності. Діагностика вагітності (клінічні методи, лабораторні методи, рефлексологічний метод, ультразвукова діагностика, ехолокація). Відпрацювання і освоєння клінічних методів діагностики вагітності у корів і телиць та кобил

Тема 6. Патологія вагітності.

Значення зовнішніх і внутрішніх факторів у виникненні патології вагітних самок. Основні хвороби вагітних самок. Аборти, їх причини, розповсюдження, клініка, класифікація, збитки і профілактика. Догляд за тваринами у період після абортів. Відновлення відтворної функції самок після абортів.

Тема 7. Фізіологія родів і післяродового періоду.

Визначення родового акту. Фактори, які обумовлюють роди (теорії родів). Складові компоненти родового акту. Передвісники родів. Механізм родового акту. Перебіг родів (загальне положення). Зміни матки під час родів.

4. Структура навчальної дисципліни

| Назви змістових модулів і тем | Кількість годин | | | | | |
|--|-----------------|--------------|-------|-----------|---------|-----------|
| | Денна форма | | | | | |
| | Усього | у тому числі | | | | |
| лекції | | практ | лабор | індив | сам.роб | |
| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 |
| Модуль 1. Фізіологія розмноження самок | | | | | | |
| Змістовий модуль 1. Фізіологія розмноження самок | | | | | | |
| Тема 1. Введення в дисципліну. | 12 | | | 4 | | 10 |
| Тема 2. Фізіологія розмноження самок. | 14 | | | 6 | | 20 |
| Тема 3. Організація природного і штучного осіменіння тварин і птиці | 14 | | | 6 | | 10 |
| Разом за змістовим модулем 1 | 40 | | | 16 | | 40 |
| Модуль 2. Фізіологія і патологія вагітності і родів | | | | | | |
| Змістовий модуль 2. Фізіологія і патологія вагітності і родів | | | | | | |
| Тема 4. Запліднення і його суть | 10 | | | 2 | | 10 |
| Тема 5. Фізіологія і діагностика вагітності у самок | 10 | | | 4 | | 20 |
| Тема 6. Патологія вагітності | 10 | | | 4 | | 10 |
| Тема 7. Фізіологія родів і післяродового періоду | 10 | | | 4 | | 10 |
| Разом за змістовим модулем 2 | 40 | | | 14 | | 50 |
| ІНДЗ | - | | | - | - | - |
| Усього годин | 120 | | | 30 | | 90 |

5. Теми лабораторних занять

| № з/п | Назва теми | Кількість годин |
|-------|--|-----------------|
| 1 | Тема 1. Розгляд морфології статевого апарату самок. | 2 |
| 2 | Тема 2. Аналіз фізіологічних особливостей статевого апарату самок. | 2 |
| 3 | Тема 3. Розгляд структури статевого циклу і його нейрогуморальна регуляція. | 2 |
| 4 | Тема 4. Вивчення регуляції, морфології і фізіології статевого апарату самок. | 2 |
| 5 | Тема 5. Вивчення феноменів стадії збудження статевого циклу корів, кіз, овець в умовах господарств | 2 |
| 6 | Тема 6. Вивчення феноменів стадії збудження статевого циклу свиноматок, кобил в умовах господарств | 2 |
| 7 | Тема 7. Ознайомлення з проблемами вагітності | 2 |
| 8 | Тема 8. Вивчення патології вагітності | 2 |
| 9 | Тема 9. Розгляд фізіології родів і післяродового періоду | 2 |

| | | |
|----|---|-----------|
| 10 | Тема 10. Вивчення патології родів. (частина 1). | 2 |
| | Разом | 30 |

5. Самостійна робота

| № з/п | Назва теми | Кількість годин |
|-------|--|-----------------|
| 1 | Тема 1. Синхронізація статевої функції за допомогою синтетичних гормональних препаратів. Типи природного осіменіння. | 40 |
| 2 | Тема 2. Відпрацювання і освоєння клінічних методів діагностики вагітності у корів і телиць та кобил | 30 |
| 3 | Контрольні завдання | 20 |
| | Разом за семестр | 90 |

8. Методи навчання

1. Методи навчання за джерелом знань.

- 1.1. *Словесні*: розповідь, пояснення, бесіда, лекція;
- 1.2. *Наочні*: демонстрація, ілюстрація;
- 1.3. *Практичні*: лабораторний метод, практична робота.

2. Методи навчання за характером логіки пізнання.

- 2.1. *Аналітичний*;
- 2.2. *Методи синтезу*;
- 2.3. *Індуктивний метод*;
- 2.4. *Дедуктивний*;
- 2.5. *Традуктивний метод*.

3. Методи навчання за характером та рівнем самостійної розумової діяльності студентів.

- 3.1. *Проблемний*;
- 3.2. *Частково-пошуковий (евристичний)*;
- 3.3. *Дослідницький*;
- 3.4. *Репродуктивний*;
- 3.5. *Пояснювально-демонстративний*;

4. Активні методи навчання - використання технічних засобів навчання, мозкова атака, конкурси, використання проблемних ситуацій, використання навчальних та контролюючих тестів, використання опорних конспектів лекцій.

5. Інтерактивні технології навчання - використання інтерактивної дошки та електронних таблиць, case-study (метод аналізу конкретних ситуацій), діалогове навчання, співробітництво студентів.

12. Методи контролю

1. Рейтинговий контроль за 100-бальною шкалою оцінювання ECTS.
2. Проведення проміжного контролю протягом семестру (проміжна атестація).
3. Полікритеріальна оцінка поточної роботи студентів:
 - рівень знань, продемонстрований на практичних, лабораторних та семінарських заняттях;
 - активність під час обговорення питань, що винесені на заняття;
 - результати виконання та захисту лабораторних робіт;
 - експрес-контроль під час аудиторних занять;
 - самостійне опрацювання теми в цілому чи окремих питань;
 - виконання аналітично-розрахункових завдань;

- результати тестування;
- письмові завдання при проведенні контрольних робіт.

4. Пряме врахування у підсумковій оцінці виконання студентом самостійної роботи.

13. Розподіл балів, які отримують студенти

| Поточне тестування та самостійна робота | | | | | | | | | | С Р С | Разом за модулі та СРС | Атестація | Екзамен | Сума |
|---|----|----|--------------------------------|----|----|----|----|----|-----|-------------|------------------------------|-----------|---------|------|
| Змістовий модуль 1 25 балів | | | Змістовий модуль 2 25 балів | | | | | | | | | | | |
| T1 | T2 | T3 | T4 | T5 | T6 | T7 | T8 | T9 | T10 | 15 | 55 (40+15) | 15 | 30 | 100 |
| 5 | 10 | 10 | 3 | 3 | 3 | 4 | 4 | 4 | 4 | | | | | |

Шкала оцінювання: національна та ECTS

| Сума балів за всі види навчальної діяльності | Оцінка ECTS | Оцінка за національною шкалою |
|--|----------------|--|
| | | для екзамену |
| 90 – 100 | A | відмінно |
| 82-89 | B | добре |
| 75-81 | C | |
| 69-74 | D | задовільно |
| 60-68 | E | |
| 35-59 | FX | незадовільно з можливістю повторного складання |
| 1-34 | F | незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни |

14. Методичне забезпечення

1. Карпов В.А. Акушерство і гінекологія дрібних домашніх тварин. – М.: Росагропромвидат, 1990. – 378 с.

15. Рекомендована література

Базова

1. В.А. Яблонський, С.П. Хомин, Г.М. Калиновський, Г.Г. Харута, В.І. Завірюха, В.Й. Любецький, М.І. Харенко "Ветеринарне акушерство, гінекологія та біотехнологія відтворення тварин з основами андрології". – Вінниця: Нова книга, 2006. – 436 с

2. М.І.Харенко, С.П.Хомин, В.П.Кошовий та інші "Фізіологія і патологія розмноження дрібних тварин". – Суми: Козацький вал, 2005. – 318

3. Харенко М.І., Черненко М.В. Біотехніка розмноження свиней – К.: Ветінформ, 1996. – 316.

Допоміжна

1. Петров В.О., Мусієнко В.Ф., Іванніков О.О. Основи електропунктурної рефлексотерапії великої рогатої худоби. – Суми: Козацький вал., 1997. – 364 с.

Інтернет-ресурси <http://library.sau.sumy.ua>

<http://veterinary.net.ua/books/veterinarne-akusherstvo-ginekologiya-ta-biotehnologiya-vidtvorennya-tvarin-z-osnovami>

http://www.studmed.ru/yablonskiy-va-praktichne-akusherstvo-gnekologiya-ta-botehnologiya-vdtvorennya-tvarin-z-osnovami-andrologiyi_ace66ddb090.html